

زندگی اقتصادی خانواده ها در ماتریکس

نویسنده: دکتر محمدعلی نظام محله

خلاصه

در این مقاله عدد X، به زندگی ماتریکسی مردم در جامعه امروز پرداختیم. در زندگی اجتماعی همه مردم از طریق شبکه های اقتصادی و شبکه های اجتماعی سرمایه داری گرفتار در ماتریکس مدرن هستند. هیچ شخصی تصمیم گیری آزادانه ندارد و تمام تصمیمات به ناچار در چارچوب و حدود بسته ماتریکسی صورت می گیرد که توسط شرکت های بزرگ و الگوهای توده ای تعریف شده است. زندگی در چارچوب های ماتریکسی با الگوهای تولید و مصرف استاندارد شده، رفتارهای همزمان شده، تصمیم گیری های متراکم شده و اجتماع قشر بندی شده، و تخصصی شدن شدید حرفه ها همه ایجاد کننده مسایل مدرنی است که راه حل آنها پناه بردن به همین چارچوب های ماتریکسی است. چرخش در علت و معلوم مسایل باعث می شود همه به یک شکل و شبیه هم زندگی کنند و همه شبیه هم پیر شوند و از دنیا بروند. همه اینها کاملاً طراحی شده در نظام سرمایه داری مدرنیسم است. برونرفت از ماتریکس سرمایه داری نیازمند استاندارد زدایی، همزمان زدایی، تخصص گریزی، تراکم زدایی و تمرکز زدایی برای زندگی در جامعه پست مدرن است.

مقدمه زندگی در ماتریکس

ماتریکس مدرنیته

امور مالی خانواده ها در ماتریس انتخاب

امور مالی خانوار در پست مدرنیسم

نتیجه گیری زندگی ماتریکسی

منابع برای مطالعه بیشتر

مقدمه زندگی در ماتریکس

در دوران مدرنیته (Modernity)، تغییرات شگرفی در جامعه بواسطه مدرنیته رخ داد که منابع مالی خانوار (Household finance) را از خانواده های کشاورز با وظایف و مزایای مشترک به خانواده های استاندارد شده تبدیل کرد (Cheal, 1996) که بر

اساس روال ها و چارچوب های رویه متمرکز کار می کردند. به عنوان مثال، خانواده ها در هر ماه برای فعالیت های تعریف شده به طور مساوی بودجه اختصاص میدادند و منافعی توزیع می کردند. همه جوامع موظف بودند برنامه های پس انداز و سرمایه گذاری خود را با استانداردهای تعریف شده توسط مؤسسات مالی متمرکز هماهنگ کنند.

زندگی در ماتریکس (Matrix) به این معنی است که تمام افراد جامعه برای انجام امور روزمره ناچار هستند با عرف ها و الگوهای جامعه که توسط شرکت های بزرگ و سیاست گذاری های اقتصادی تعیین شده است، خود را سازگار نمایند. افرادی از ماتریکس که بخواهند خارج از این چهارچوب تصمیمات اقتصادی بگیرند با هزینه های سنگینی اجتماعی و اقتصادی روبرو خواهند شد. همه مردم جامعه ناچار هستند کالاهایی را مصرف کنند که کمپانی های بزرگ داخلی یا خارجی از قبل برای آنها برنامه ریزی کردند. همه ناچار هستند برای بقا در جامعه با چارچوب های رفتاری که نهادهای اقتصادی تعریف می کنند خود را سازگار نمایند. در غیر این صورت گوشه نشین شده و نمی توانند امورات زندگی خود را براحتی انجام دهند. زندگی در ماتریکس به این معنی است که همه مردم به یک شکل رفتار می کنند چون ناچار هستند در داخل قالب های از پیش تعریف شده توسط نهاد های بزرگتر اقدام کنند.

زندگی در ماتریکس به افراد اجازه خلاقیت نمی دهد و همه موظف هستند در ساعات مشخصی از روز و سال به سرکار بروند. همه موظف هستند در مکان های مشخص تجمع کنند. همه مجبور هستند از قواعد خاصی پیروی کنند. هم ناچار هستند محصولات مشخصی را از فروشگاه ها خرید کنند. همه به ناچار باید سرمایه گذاری های مشابهی در بازارهای مشخص داشته باشند. نتیجه این امر به عنوان مثال هجوم دسته جمعی همه مردم به سمت یک بازار مانند بازار ارز یا بازار بورس و غیره است که نمونه های مشابه آن را در ایران نیز مشاهده کرده ایم. همه اینها تحت تاثیر قالب های تعریف شده سرمایه داری است که در مقالات قبلی عداپکس در خصوص آنها صحبت کردیم.

ماتریکس مدرنیته

در جامعه مدرن، خانوارها شانس منعطفی برای سرمایه گذاری و انتخاب مصرف ندارند (فیگوئردو و عموها، ۲۰۱۵). به عنوان مثال، همه مردم مجبور بودند برای پس انداز خود از بانک ها استفاده کنند و از الگوهای مصرفی پیروی کنند که توسط فرآیندهای تولید انبوه توسط شرکت های بزرگ و قوانین دولتی تعریف شده بود. همه مردم جامعه بعنوان درایه های ماتریکس ناچار هستند از الگوها و ساختار های ماتریکس تبعیت نمایند. هر گونه تغییری در الگوهای زندگی مدرنیته، کل ماتریکس را تحت تاثیر قرار می دهد. همه اعضای خانواده دریافتند که باید مهارت های خود را در چند فعالیت تخصصی به کار ببرند تا بالاترین عملکرد را در جامعه صنعتی به دست آورند (چیل، ۱۹۹۶).

استراتژی حداکثرسازی (Beare and Boyd, 1993) برای خانوارها در پس انداز، سرمایه گذاری و توسعه مهارت های شغلی خود بهترین رویکردی است که اعضای خانواده آن را پذیرفته اند. علاوه بر این، مؤسسات مالی متمرکز استانداردهایی را در قالب گنجاندن مردم در ماتریس برای جامعه تعریف می کردند و همه اعضای خانواده را با ساختارها هماهنگ می کردند. برای مثال، با روال های توقف اتوبوس و همچنین ساعات باز و بسته شدن مراکز خرید همه مردم مجبور هستند با این روالها هماهنگ شوند در غیر این صورت قادر به انجام امور روز مره خود نیستند.

بنابراین، زن و مرد باید خانواده را با استانداردها تنظیم می کردند. بهترین مکان برای زندگی خانواده ها مناطق شهری با دسترسی بهینه به خانه و کار و همچنین خرید بود. اعضای خانواده چاره‌ای جز تدوین اهداف بلندمدت خود برای زندگی در مراکز پرجمعیت نداشتند تا از بیشترین مزایا و رفاه استفاده کنند. آنها مجبور بودند از چند دارایی ملموس استفاده کنند و پورتفولیوهای مشابهی بسازند (گیسو و سودینی، ۲۰۱۳). مؤسسات استاندارد و متمرکز، ترجیحات ریسک خانوارها را در تخصیص منابع مالی خود کاهش دادند (گیسو و سودینی، ۲۰۱۳). آنها مجبور بودند انتخاب‌های پرخطر یا کم خطر را بدون گزینه‌های میانی بپذیرند، چیزی که خود تصمیمات خانوار را بیشتر هدایت می کرد. در بسیاری از محصولات هوش اقتصادی عدد X به روشهای فکر کردن و خلاقیت خارج از چارچوب ماتریکس پرداختیم.

امور مالی خانواده ها در ماتریس انتخاب

در چنین شرایطی، امور مالی خانوار چارچوب‌های استاندارد با اولویتهای محدود ایجاد کرد. چارچوب هماهنگ در پس انداز و برداشت پول مشکلاتی را برای سیستم های بانکی و (Guiso and Sodini, 2013) مشکلاتی را در مراکز خرید شلوغ ایجاد کرد. این تمرکز باعث ایجاد بسیاری از مسائل بهداشتی، ایمنی و اجتماعی مانند همه گیری وبا در لندن شد (جانسون، ۲۰۰۶). زندگی هماهنگ خانوارها مشکلات ترافیکی سنگینی را در شهرهای پرجمعیت ایجاد کرد (یابا، ۲۰۱۰).

بنابراین، می توان دید که چگونه خانوارها در قالب ماتریکس و تحت تأثیر ساختارها قرار گرفته‌اند و بر ساختارها تأثیر می گذارند و حتی گاهی اوقات برخی از ساخت‌وسازهای ناکارآمد را برچیده می کنند. به عنوان مثال، آنها مسائل بهداشتی را در لندن ایجاد کردند (جانسون، ۲۰۰۶) و بسیاری از ساختارهای عادی را که در آن جامعه حاکم بود، دگرگون کردند (مارتینز، ۲۰۱۴).

از آنجایی که همه خانوارها از نظر ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی و روانی مشابه نبودند، فرصت محدود برای ترجیحات ریسک می تواند منجر به بسیاری از مسائل مالی برای خانواده‌ها و سپس برای جامعه شود. گرایش به تخصصی شدن کارها و حرفه ها باعث شد که زنان و مردان در کارهای خاص و کارهای خانه از جنس خاص متخصص شوند و از پاداش ماندن در ماتریکس برخوردار شوند (کد، ۲۰۰۶؛ میکس و هاسینک، ۲۰۲۲).

امور مالی خانوار در پست مدرنیسم

مشکلات پیچیده در جامعه همه خانوارهای موجود در ماتریکس را از عملکرد عادی نهادهای متمرکز ناامید کرد. پست مدرنیسم تمام جنبه های زندگی انسان را در بر گرفت (گراسویک، ۲۰۰۸)، از جمله امور مالی خانوار. امور مالی خانوار خود را با مقررات غیر استاندارد شده (Cheal, 1996) برخی از مؤسسات مالی پیشگام و مراکز خرید سازگار کرد. به عنوان مثال، برخی از خدمات ۷/۲۴ خرید و بانکی می تواند مشکلات همزمان سازی شده ماتریسی بسیاری از گروه های اجتماعی را حل کند.

همزمان زدایی توسط بسیاری از سازمان های پیشگام از طریق ساعات کاری انعطاف پذیر (میکس و هاسینک، ۲۰۲۲) باعث بهبود عملکرد در برخی از مناطق شد. حرکت آبشاری خانواده ها به سمت مناطق حومه شهر (جانسون، ۲۰۰۶) تمرکززدایی را در مناطق شهری به دنبال داشت. این نوع تمرکززدایی می تواند مرکز شهرها را کم جمعیت کند و بسیاری از مسائل مالی مزمن مناطق مرکزی را از بین ببرد.

در پست مدرنیسم، حومه شهر بر اساس تئوری های باغ شهر (وارد، ۱۹۹۰) هم برای یافتن شغل و هم برای زندگی توسعه یافته به محیطی قابل سکونت برای خانوارها تبدیل شده است. کسب و کارهای خانوادگی از طریق فعالیت‌های کارآفرینانه توسعه می‌یابند (Kah et al., 2022) و بنابراین فرصت‌های مختلفی را برای خانوارها فراهم می‌کند تا انتخاب‌های خود را متنوع کنند و راه‌های مختلف پس‌انداز و الگوهای مصرف را بیابند.

الگوهای مصرف استانداردزدایی شده قدرت متمرکز تولیدکنندگان را کاهش می‌دهد (کد، ۲۰۰۶) طوری که آنها می‌توانند تولید را غیرمتمرکز کرده و انگیزه بالاتری برای افزایش کیفیت کالاها و خدمات داشته باشند. علاوه بر این، خانواده‌ها وقتی از ماتریکس خارج شوند راه‌های جدیدی برای سرمایه‌گذاری در بازار سهام، مسکن، توسعه سرمایه انسانی و تنوع گسترده‌تری از دارایی‌های مشهود پیدا خواهند کرد.

بنابراین، فرآیندهای استانداردزدایی و تمرکززدایی با خروج از ماتریکس سرمایه داری در دنیای پست مدرن، تنوع بیشتری را در اختیار خانوارها قرار داد (چیل، ۱۹۹۶). بنابراین، روندهای جهانی شدن می‌تواند تمام جنبه‌های زندگی بشر را در سراسر جهان در بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه تغییر دهد (اسلج، ۲۰۰۶).

امور مالی خانوار مطابق با پست مدرنیسم به پس‌انداز، سرمایه‌گذاری، مصرف و خدمات مالی تبدیل شد. حرکت انبوه و توده‌ای مردم به سمت روندهای جدید در جامعه می‌تواند ساختارهای قدیمی را به نفع راه حل‌های جدید پارادایم نوپا تغییر دهد. ساختارهای غیراستاندارد شده (مارتینز، ۲۰۱۴) توسط مؤسسات غیرمتمرکز، ترجیحات ریسک خانوارها را در انتخاب طیف وسیعی از گزینه‌های پریسک افزایش داد (قاسمی و همکاران، ۲۰۲۲).

بنابراین، هر خانواری می‌تواند تفاوت‌های خود را در ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی و روان‌شناختی در نظر بگیرد تا از میان طیف وسیعی از اولویت‌های پریسک برای تصمیم‌گیری‌های مالی انتخاب کند. به عنوان مثال، جامعه پست مدرن این فرصت را برای خانواده‌ها فراهم می‌کند که پس‌انداز خود را در سهام مختلف در سراسر جهان، اوراق قرضه مختلف، سرمایه‌های آنلاین و مشاغل خانوادگی سرمایه‌گذاری کنند و همچنین از گزینه‌های مختلف خرید از طریق خرید آنلاین در هر زمان و هر روز هفته (۷/۲۴) استفاده کنند. جامعه همزمان زدایی شده می‌تواند تراکنش‌های پولی را در تمام اوقات روز و حتی در آخر هفته و روزهای تعطیل انجام دهد (میکس و هاسینک، ۲۰۲۲).

تمرکز زدایی از طریق خدمات آنلاین و مشاغل آنلاین این امکان را برای خانوارها فراهم کرد تا وظایف خود را از مناطق حومه شهر و حتی کشورهای دیگر انجام دهند. خانوارها در انجام کارهای خانگی تخصص ندارند. زنان و مردان می‌توانند همه کارها را انجام دهند و وظایف جنسیتی مشخص نباشد. این تخصصی زدایی باعث شد تا اعضای خانواده با بسیاری از مهارت‌های دیگر مانند تعمیر ماشین شخصی خود نیز آشنا شوند. تخصص‌گرایی می‌تواند موجب شود بسیاری از مسایل که نیاز به مراجعه به متخصص دارد از بین برود و اصلاً این مسایل بوجود نیاید که نیاز به متخصص باشد. در کنار آن استاندارد زدایی می‌تواند بسیاری از مسایل را قبل از ظهور ناپدید کند، مسایلی که نتیجه همین استانداردها در ابعاد دیگر هستند.

نتیجه گیری زندگی ماتریکسی

بنابراین، برای خروج از ماتریکس می تواند خارج از استانداردها، خارج از همزمانسازی ها، خارج از تخصص گرایی ها، و خارج از تراکم گرایی ها و با تمرکززدایی صورت گیرد. تمام این ابعاد با رویکرد های پست مدرنیسم به مسایل مالی خانواده ها می تواند چالش های زندگی امروز را حل نماید.

این مقاله براساس تحقیقات عدد ایکس و توسط دکتر محمدعلی نظام محله با استناد به آخرین مقالات علمی با دیدگاه های جامع فلسفی و اقتصادی اجتماعی انجام شده است. امید است این رویکرد بتواند راهی برای ارتقا سطح رفاه اقتصادی خانواده ها در امور اقتصادی باشد.

منابع برای مطالعه بیشتر

1. Zev Naveh, Arthur S. Lieberman; (1990), Landscape Ecology: Theory and Application, Springer Verlag, New York, 1990, Springer series on environmental management.
2. Visvader, human ecology
3. Teresa M. Cooney; (2010), Recent Demographic Change: Implications for Families Planning for the Future; Marriage & Family Review, Volume 18, 1993 - Issue 3-4
4. Straus; (1990), human ecology, steps to the future
5. Steven Johnson; (2006), The Ghost Map_ The Story of London's Most Terrifying Epidemic - and How It Changed Science, Cities, and the Modern World-Riverhead Books
6. Stephen V. Ward; (), The garden city tradition re-examined, Planning Perspectives, Volume 5, 1990 - Issue 3
7. Sally Sledge; (2006), Does Globalization Affect Multinational Corporation Performance?: Evidence from Developed and Developing Countries, Journal of Transnational Management, Volume 11, 2006 - Issue 2
8. Sally Kah, Seamus O'Brien, Seng Kok & Emer Gallagher; (2022), Entrepreneurial Motivations, Opportunities, and Challenges: An International Perspective; Journal of African Business, Volume 23, 2022 - Issue 2
9. Rufen; (1982), Two ways you will save money, The Journal of the South Carolina Medical Association, Volume 78
10. Roozbeh Ghasemia YueLib Zhongming Lub, Ju-Chin Huangc Weiwei Moa; (2022), Spatial household preferences of decentralized solar photovoltaic and thermal systems; Resources, Conservation and Recycling; Volume 185, October 2022, 106487
11. Richard Tarnas; (1993), The Passion of the Western Mind_ Understanding the Ideas that Have Shaped Our World View-Ballantine Books

12. Rhonda Breitzkreuz; (2022), The Gold Standard: Epistemologically, Ecologically Informed Research
13. Rhonda Breitzkreuz, Kerryn Colen & Rebecca Horne (2019): Producing the
14. Powell, (2017), the sinister techniques of othering
15. Pauline Boss, William J. Doherty, Ralph LaRossa, Walter R. Schumm, Suzanne K. Steinmetz; (2009), Sourcebook of Family Theories and Methods: A Contextual Approach, Springer,
16. patchwork: the hidden work of mothers in organizing child care, Journal of Family Studies, DOI: 10.1080/13229400.2019.1635038
17. Olalla; (2009), the crisis of western mind
18. Norah Keating, Jacquie Eales, Judith Phillips, Liat Ayalon, Mayeso Lazaro, Verónica Montes de Oca, Patricia Rea and Prakash Tyagi; (2010), Critical human ecology and global contexts of rural ageing
19. Nielsen; (1990), feminist studies
20. Michael Haliassos; (2015), Household Finance, Volume 1, An Elgar research collection
21. Maik Dierkesa, Alexander Klosb Thomas Langer; (2011), A note on representativeness and household finance, Economics Letters, Volume 113, Issue 1, October 2011, Pages 62-64
22. Luigi Guisa, Paolo Sodini; (2013), Chapter 21 - Household Finance: An Emerging Field, Handbook of the Economics of Finance, Volume 2, Part B, 2013, Pages 1397-1532
23. Linda C Robinson, Jane L. Garthoeffner & Carolyn S Henry; (2008); Family Structure and Interpersonal Relationship Quality in Young Adults, Journal of Divorce & Remarriage, Volume 23, 1995 - Issue 3-4
24. LeShan Margeneau; (1982), the meaning of reality
25. Lakshman Yapa; (1996), What Causes Poverty?: A Postmodern View, Annals of the Association of American Geographers, Volume 86, 1996 - Issue 4
26. Keith Redhead, Personal Finance and Investments: A Behavioural Finance Perspective
27. Jordy Meekesabcd, Wolter H.J.Hassinkce; (2022), Gender differences in job flexibility: Commutes and working hours after job loss; Journal of Urban Economics, Volume 129, May 2022, 103425
28. John Beshears, James J.Choi, DavidLaibson, Brigitte C.Madrian; (2018), Chapter 3 - Behavioral Household Finance, Handbook of Behavioral Economics: Applications and Foundations 1, Volume 1, 2018, Pages 177-276;
29. HEIDI E. GRASSWICK, SYMPOSIUM: LORRAINE CODE'S ECOLOGICAL THINKING, From Feminist Thinking to Ecological Thinking: Determining the Bounds of Community ,
30. Hedley Beare, William Lowe Boyd; (1993), Restructuring Schools: An International Perspective on the Movement to the control and performance of schools, The Falmer Press, London.
31. Heather M. Fitz Gibbon, Anne M. Nurse, Charles E. Hurst; (2022), Social Inequality: Forms, Causes, and Consequences. Routledge, 2022, 11th edition,

32. Franklin; (1990), let put science under a microscope
33. François Bourguignon, Maurizio Bussolo, Luiz A. Pereira da Silva; (2008), The Impact of Macroeconomic Policies on Poverty and Income Distribution , The world bank presss,
34. Doucet; (2018), SAGE Research Methods, The SAGE Handbook of Qualitative Research Ethics, Feminist Epistemologies and Ethics: Ecological Thinking, Situated Knowledges, Epistemic Responsibilities
35. David Cheal; (1996), New Poverty: Families in Postmodern Society: Families in Postmodern Society, Greenwood Press, London,
36. Daly, (2007), family studies and human development
37. Code; (2006), ecological thinking
38. Capra; (2008), ecology
39. Burkhard Heer; (2019), Public Economics: The Macroeconomic Perspective, Springer , 2019.
40. Bernardo Figueiredo & Mark Uncles; (2015); Moving across time and space: temporal management and structuration of consumption in conditions of global mobility, Consumption Markets & Culture, Volume 18, 2015 - Issue 1
41. Basen, Ira; (2022) The Globe and Mail (Online) , Toronto: The Globe and Mail. May 13